

NŐK VILÁGA.

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAPJA.

FŐMUNKATÁRSÁK: FANGHNÉ GYUJTÓ IZABELLA, PERCZELNÉ
KOZMA FLÓRA, RAFFAJ IRMA.

Isten országa.

Zengett, zúgott az ég, menydörgött villáma,
Mióta formálva Isten szép világa.
Fény, ború, harmatcsepp, eső és tikkadtság —
Kezdetben is egymást csakúgy váltogatták.
Emitt örök tavasz búbajos világa,
Amott a dermedtség zordon némasága.
S az *ember* eszmélvén — bár hite még gyermek —
Lelkében az Isten országa derengett.

Az Isten országát várta már a földrő,
Mely teremtve nem volt üdvadó gyönyörre.
Fel vala ruházva sok nagy ékességgel,
Össze — a szivárvány kötötte az éggel.
Az éggel a földet: ám az ember rajta,
A mély sivatagnak felriasztott vadja.
És mégis küzd, remél, jeleket, csodát lát . . .
És álmodja hívón az Isten országát.

A szolgaság házát, hogy elhagyta végre,
Ott bolyong az Isten kiválasztott népe
A perzselő puszták gyilkos sivatagján,
Lelkét az ígélet földjével biztatván.
Majd lázong . . . Istenét, megtagadja nyilván,
Bujdosása terhét már-már alig bírván.
. . . De tűzoszlop támad . . . Kigyúlnak az arcok.
S az Isten országa dicsőül meg rajtok!

A mit a proféták megjósoltak régen;
Üstökös láttatott a keleti égen.
Kiáltó szó hangzott a pusztában szerte:
Az idő közelit, intve *új életre*.

A *Messias*s, a várt, a *Megváltó* jött el,
Békesség lelkével, izzó szeretettel.
Szelid ajkán zeng a tensesges *imádság* . . .
És álmodja *Ő* is ez Isten országát.

S bárha *Ő* benne is mindez még csak álom:
Hirdeti merészen, hogy *valóra* váljon.
A kit *ő* ajkára vesz, hogy dicsőítsen:
Oh, nem azaz »erős bosszúálló Isten« —
Ki tetemtívén embert, önlelkével tette
Halhatlanná művét, az örök életre.
Az *Ő* Istene a *Szeretet*, a *Főszág* . . .
Isten országa *ott*, hol *őt* szomjuhozzák.

Oh de ez a szent hit jutott Golgotára,
Az üdvösség útját nem volt a ki járja.
Felvették keresztjét. ámde csak ha *fénylett*.
A harcot keresték s nem a békességet
Mig az egyik kézben az a kereszt fennen:
Addig a másokban gyilok, hogy sebezzen.
Gyülölve a napfényt — járnak sötétségben,
S az Isten országa egy elveszett éden.

Ott lobog . . . nézzétek! . . . harcban annyi szent jel.
S ama dicsőséges, de véres keresztel.
Mig *amott* sír. tombol a rút lelki vakság:
Itt, a *hitsuabadzág* vívja nemes harcát.
Mig *itt* Ábelszivek égi hite lángol:
Ott sötét lesz a föld a sok átok s gyásztól.
Köny és gyehennán át igézik a mennyet,
S az Isten országa nem nyujt vigaszt, enyhet.

Évszázak, évezrek születtek, meghaltak,
S az emberek bizony ma sem boldogabbak,
A gyermekből ifjú — ifjúból férfi lett,
De a *gyermekhit* a szivekből kiveszett.
Keresték, kutatták az üdvösség titkát . . .
Hit? Sejtelem? Tudás? . . . Melyik boldogít hát? . . .
. . . És boldogok, — kik a *Sebeket* nem látják . . .
De nagy hittel várják az Isten országát!

S ha eljönne? Kétség lelkeink ne bántsa.
Hinnünk kell! *Ebben* áll hitünk bizonyosága.
E reménynyel, hittel ha az égre néztek:
Isten országa int onnan is felétek.

Ott van a harmatcsepp, ott a hála könyben,
 Ott ragyog a szivet mennyé tett gyönyörben.
 Az ártatlan kiseded angyal mosolygása:
 Isten országának megnyilatkozása

Évezrek óta él *e hit* a szivekben!

Álmodva bár . . . , de él és munkál szünetlen.
 Oh szép, oh fenséges . . . de még mindig *álom!*
Újjá kell születnünk, hogy *valóra* váljon.
 Csak ha a *szeretet*, *joakarát* s *béke*
 Lesz az embereknek legfőbb ékessége:
Akkor jön el, hogy a világot megváltsa . . .
S nem lesz álom többé az Isten országa!

Murányi Farkas.

Erzsébet királyné emlékezete.

A magyar történelem gyászos lapjain, a magyar Golgotá-
 nak hőseink vérével áztatott göröngyei között alig van szen-
 tebb, fájjobb, mint ami 1898. szeptember 10-én a Genfi-tó part-
 ján történt.

Ott vérzett el Erzsébet királyasszony, ott szűnt meg bá-
 natos szívének velünk érző dobogása, ott esett le fejünk koro-
 nája egy örült démon tördöfése alatt.

Kerestük akkor az isteni irgalmat, megrendült hitünk, re-
 ményünk, midőn átnyílatott a hazán keresztül a végzetes szó-
 zat; midőn az enyészet fekete angyala kiragadta közülünk s
 árván hagyott minket, gyászt borítva a nemzet szívére.

Királynénknak sirján kinyílt a rózsza. Szirmai széthordja
 az esti szellő, bús történeteket mesél az ő életéről, az ő szép-
 ségéről, boldogtalanságáról, szenvedéséről s a történet nem hal el
 soha; a nemzet megőrzi nemzetének, átadja az örökkévalóságnak
 mindig oly tisztán, mint a mily tiszta volt az ő élete, mindig
 oly ragyogón, mint a milyenbe öltöztette a nemzet kegyelele.

„Költészet volt az élete, halála tragikum, léte csupa jó-
 ság.“ Ezt regéli, a kaczagó verőfény, ezt meséli a lenge esti
 szellő, a gödöllői parknak, vihartépett csernek huldogáló lombja.
 Haláláról beszél a zsongó tiszta kék tó, a tilinkó fája, a loccsanó
 habok. Álmai zokogják a kriptá falai, a csendes némaság. —
 Az ő szomorú, szerető lelkének visszhangja mindez, hősnője a
 szenvedésnek, boldogtalan királynénk.

Ti hallottátok már ezt a történetet, tudjátok mindnyájan,
 hogy ki volt ő nekünk és még sem értitek. Nem értitek, mert
 egész élete egy legenda, telve csodákkal, arcában bájjal, sze-

mében a bánat könnyüivel, szeretetének kiapadhatatlan melegével, melylyel meggyógyított egy haldokló nemzetet.

Nemcsak királynénk volt ő nekünk, sokkal több volt ennél, védőangyalunk volt, az ma is, az marad örökké.

Szép hazánk egeről még nem vonultak el a sötét fellegek, szabadságharcunk után még végső vonaglásban éltünk, mikor hazánk nagyjai számkivetésben, bűjdosásban, távol idegenben siratták el bánataikat, akkor jelent meg ő közöttünk idegen országból, csak kevésbé ismerve fajunkat, erőnyeinket, bánatainkat. Szent frigyét kötött királyunkkal egy nemzet romjain s szent fogadalmat tett államunk újjáépítésére.

S ő megtartotta fogadalmát!

A sirok felett újra lengedezni kezdett az éltető szellő, a kunyhókba újra beköltözött a béke, a szeretet; a jajveszékelt, halálhörgést felváltotta egy szent ima, melybe Erzsébet neve volt belefoglalva.

Az ő érkezésével megváltozott minden.

Megismerte nemzetünket, megtanulta édes anyanyelvünket, olvasta vérbetűkkel irt történelmünk lapjait, meghallgatta; megtanulta költőink fájdalommal telt dalait; megkérdezte a dolgozó munkást, az anya fájdalmát — és ő ezekből megtanult ismerni.

Látta népünk ezeréves alkotmányáért való kétségbeesett küzdelmét; látta a bécsi kamarilla átkos működését, a hóhér véres munkáját — és megtanult szeretni.

Látta, hogy miként támad ellenünk az ég, a föld, a nemzetek; látta, hogy magunkban vagyunk s erőnk már-már elhagyott — ekkor megtanulta a magyart védeni.

Aztán mikor megismert, megszeretett s védelmünkre állt, akkor a miénk is lett örökre.

A győztesek dacát irgalomra birták könnyei, szelidsége, jósága új erőt öntött a magyar szivekbe, gyöngéd kezével a gögös hatalmat odavezette a jog oltárához, megváltó angyalul bocsátkozott le elnyomott, letaposott, becsmérelt nemzetünkhöz, s meg lett a nemzetet feltámasztó béke, a nép újra egy lett királyával s elfeledte a gyászos éveket, fátyolt borított a véres napokra

A nemzet koronát adott királyának. Ő pedig királyt adott a nemzetnek.

Mikor a nemzetet így felrázta kábultságából és segített visszaszerezni alkotmányát, szabadságát; diadalra vinni az egyenlőség és testvériséget, újra építeni Magyarországot, akkor sem szűnt meg soha figyelemmel kísérni lépteinket, védett mindig, velünk volt örökké.

Együtt dobogott a nemzet szive az ő bánattal telt szívével, a mi nekünk fájt, neki is fájt, ő nyújtott erre enyhét. Vélünk sirt a hazá bölcseinek ravatalánál. Magával vitte nyelvünket gyászos ravatalához s nyelvünkben lelkét nemzetünknek.

Egy tiszta, igaz lélek volt ő, ki méltán érdemelte meg szeretetünket s az isteni gondviselést s mégis egész élete egy vándorlás volt a vértől áztatott kálvárián keresztül, örök bánatban, szenvedésben.

Az élet megpróbáltatásait egymásután viselte el, némán, önmegtagadással. Körülte rendet vágott szerettei között a halál, egymásután ragadta el a sors a legváltozatosabb kegyetlenséggel, de ő szótlanul szenvedett, minden sorscsapáson diadalmas kodott hite, alázata. Zokszavát nem hallotta soha senki

Bűnhődött vétek nélkül! Áldást vetett s kárhozatot aratott! Bércek közé tengerre vitte el fájdalmaít, mignem a fia halálán kesergő anya némán omlott össze az orvgyilkos tördőfése alatt.

Igazat mond a költő:

„Jártad a Golgotát rejtegetett búval
Fenkölt homlokodon tövis koszorúval
Bújdostad a tengert, rengeteget, bérceit,
Vérző anyai-szíved, hajh, egyre csak vérzett.“

Meghalt — s bár hamvát nem borítja magyar föld, ő itt van közöttünk, visszatér közénk kriptái csendes otthonából, hozzá megyünk enyhülésre s ő új erőt, új lelkesedést önt belénk.

Ha újabb harcba, újabb küzdelembe hívnak a vésznek harsonái, hozzá megyünk a harci lobogóval: a küzdelmeinkben dicsőségre segít, a csüggedésből fölemel nagy lelke, megacélozza sziveinket, győzelemre segíti a magyar trikolórt.

Hozzá megyünk, ha visszatértünk a szent tusából, melyben győzelmekre vezetett, ott rakjuk elébe a babért, jutalmát honszerelmünknek, melyet az ő emléke hirdetett nekünk.

Nyugodj békével Nagyasszonyunk, nyugodj csöndesen! Álmod legyen édes, mint nekünk a rád emlékezés! Szent fogalmunk szerint követjük útadat, melyet megmutattál nekünk: bizzunk célunk igazságában, ez túl éli az erőhatalom múló diadalát.

Kolozsvár.

Fekete Sándor.

Megnyugvás.

Pénztáros vagyok, hivatalnok' lány
Ez az élet mily örökös talány: .
Azt hittem, ime végre fejtve lesz,
Most látom, hogy a megoldás nem ez.

Boldog vagyok igaz, boldog nagyon,
E kis otthont enyémnek mondhatom,
De valami azt sugja titkosan,
Hogy a megoldás mindig hátra van.

Mert életemnek útja oly csodás:
Mikor azt hittem nincsen célja más,
Hogy minden vágyam végre teljesült,
Fölfedeztem szívemben egy kis úrt.

S ez jól van így, oh jól van Istenem!
Hogy vágyaimnak tere végtelen,
Mert míg szívem az eszményt keresi:
Van miért élni, tenni, küzdeni.

M. Májay Berta.

2000 korona.

A Dávid Ferenc-Egylet nov. 3-án Kolozsváron tartott XXI-ik közgyűlése alkalmával a titkári, illetve pénztári jelentésből különösen egy tétel ragadta meg figyelmemet:

»A Nők Világa alapja 2000 K.«

2000 K. Pár év előtt még semmi, ma enyi, jövőben vajh mennyi lesz?! . . .

Ez egészen tőlünk, a D. F. Egylet tagjai, valamint a »Nők Világa« pártolótól függ.

Nemrég volt, hogy pár cs-kély tárgy ajándékozásával és egy szerény felhívással sikerült a vezetőséget megnyernem az eszmének, hogy kis női lapunk fenntartása és fejlesztése céljából létesítsünk egy alapot »*Nők Világa alapja*« címen s ezt évről-évre gyarapítsuk valamiképp. Álmomban sem gondoltam, hogy a kicsiny hógombolyagból ekkora lavina lesz, mely még évek múlva is tápot nyer.

Emlékezhetnek kedves olvasóink, hogy akkor a lelkesedés és áldozatkészség mily gyönyörű munkakiállítást rögtönzött s az ajándékozott szebbnél-szebb, értékesnél-értékesebb kézimunkákból egy estélyen, államilag engedélyezett sorsjátékon, befolyt tiszta jövedelem 1400 K.

Azóta minden évben folytatódott így ősszel az adakozás s a tárgyak kitombolázása s több kevesebb bevétellel ma egy bankban 2000 K. van elhelyezve »Nők Világa alapja« címen.

E tombolajátékokra a tárgyakat dr. Boros Györgyné címére küldtük, a központi választmány rendezte az estélyeket többnyire nagygyűléskor, vagy az őszi hónapokban.

Az idén azonban célszerűbbnek látta a rendezőség a téli hónapokra halasztani, azért nem jelent meg idáig felhívás az adakozásra, de felhívás nélkül is számos tárgy érkezett már eddig is.

Engem biztak meg illetékes helyen, hogy felhívjam a kedves, áldozatkész, érdeklődőket a pár hónap múlva rendezendő tombolajáték tárgyainak ajándékozására.

Kérem hát, ki ki járuljon tetszése és módja szerint valamivel a »Nők Világa alapjához«, hogy nemsokára a 2000 K. bár kétszerese legyen az alap, hadd nőhessen és gyarapodhasson kedves lapunk a »Nők Világa«.

Hanem szabad legyen egyre figyelmeztetnem a tisztelt érdeklődőket.

Mint mindenben a mai világban, úgy e téren is kifejlődött a verseny. Mindenki többet akar adni, mint a másik s ha többet nem adhat, inkább semmit sem ad. Ezért van, hogy tulértékes tárgyak érkeznek, tulértékesek mondom, úgy, hogy szinte több a tombolára alkalmas tárgy, mint az ambóra, ternóra. Pedig nem ez a cél, hanem az, hogy ily módon, kevés áldozattal gyarapítsuk az alapot.

Kedves társnőim az érdeklődésben! Hagyjunk fel a kicsinyes versengéssel e téren is. Versengjünk abban, hogy minél több tárgyat gyűjtsünk *minden évben*. Az érték nem határoz. A legértéktelembbet is értékesé teszi a jó szívvvel adás.

Adjuk minél többen hát jó szívvvel az idén is, lehetőleg rövid idő alatt bármiféle kijátszásra alkalmas tárgyat, esetleg pénzajándékunkat a Nők Világa alapja javára rendezendő tombolajátékra.

Mint eddig, ezután is dr. Boros Györgyné urnő címére, Kolozsvár, Rózsa-utca 2. sz. alá küldendő minden, mi a »Nők Világa alapja« javára rendezendő tombola-estélyre vonatkozik.

»...tég...kinek mint adák az Istenek.«

Raffaj Irma.

Női munkák Budapesten.

Talán nem érdektelen, ha röviden jelzem azt az örvendetesen neki indult női munkásságot, mely most Budapesten mint egy varázsütésre mindenfelől jelentkezik!

Miután az erkölcs javító munkát tartjuk mi asszonyok a legfontosabbnak, először is erről referálok. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének »Ifjúságvédelmi szakosztálya« már egy év alatt szerényen és elrejtve működik *Dessewffy Emma* elnöklete alatt. Míg a divat és zsur asszonyai diszesen kiöltözve gond nélkül élvezik a könnyü szalontársalgást egy egy kitűzött zsurnapon —

addig 12 nem e divatnak hódoló egyszerű asszony talán *ugyanakkor* siet háziruhájában a Nőképző-Egylet épületébe, hogy ott egy földszintes lakatlan teremben még az a mérsékelt vidámság is eltűnjék arcáról, melyet a küléletben szinte kötelességszerűen kell viselni.

Nem vidám és nem is valami kellemes az a téma, mely ott folyik. A városi itjuság és a vidékről feljött elhagyatott leányok erkölcsi védelméről beszél ott mindenki s török gondolatoktól fáradt fejüket, mivel lehetne a főváros erkölcstelenségét ellensúlyozni. Bizony nevetségesen hangzik e kijelentés! Mintha arról akarnék mesélni, hogy a Duna folyását akarják 12-en megakadályozni, vagy a tengert szeretnék egyedül kimerni! És mégis! Ha végig hallgatják az asszonyok kereszténylelkű és szívű elnökük egy-egy beszámolását, hogy mit mindent végzett már lassanként, *hány* hazátlan leánynak tud már néhány napi otthont nyújtani, *hány* rossz utra tévedtet tudott a becsületes életnek megmenteni és munkára szoktatni s ez ügyben való utánjárása mi mindent eredményezett már — maguk is csodálkoznak rajta!

De ennek dacára még sem voltak meglegedve e csendes és titokban működő munka eredményével s nagyot gondolva meghívták dr. *Kaethe Schirmachert*, a nagy német írónőt és erkölcsi munkában dolgozó szociális munkást, hogy tartson nyilvános előadást ez ügyben. A siker szerintem meglepő volt. Legalább 400 ember hallgatta az új városház dísztermében a hatalmas előadást, mely új erkölcsök és új gondolatok hirdetését tartalmazta! Képviseelve voltak az orvosok, tanárok, papok és a társaság komoly derék asszonyai és derék férfiai, kik nem kicsinylő gunnyal, hanem meleg elismeréssel adóztak az asszonyi munkának.

Nagyon természetesen voltak olyanok, kik nem a cél szentségét, nem a törekvés tiszta voltát tekintették, hanem egyes szavakba, kifejezésekbe kapaszkodva nem tudták vagy nem akarták a morált megtalálni benne. A komoly egyének előtt azonban órási volt a siker, melyet a legtöbb lap — még a klerikális Alkotmány is — hosszú cikkben méltatott.

Ki hitte volna, hogy az egy év előtt elbujva kezdődött szerény és félénk munka — a föld alá rejtett mustármag — egy hirtelen kívülről jövő támasz és segítség által ha még nem is terebélyes, de mindenesetre az *égfelé mutató* kiemelkedő fává fejlőd-jék?! Hogy dr. Schirmacher lelkiismeretes és idealisztikus theoriája még a józan és vallásos fiatal emberek között is milyen megille-tődést idézett elő, mutatta az a kis babérkoszoru, melyet egy asztaltársaság vitt más nap dr. Schirmachernek azzal a kijelentéssel, hogy érzik ők is azt az igazságot, hogy az *erkölcs helyreállítása a legfontosabb nemzeti munka!*

»Az első ország« — mondta könnyezve az ünnepelet — »hol fiatal emberek társaságától kaptam elismerést munkámért...«

Adja az Ur Isten, hogy e szerény kis babérkoszoru egy szebb jövőendő előhírnöke legyen...

Az összes nőegyletek — melyek között jótékonyosság dolgában első helyet foglal el a Lorántffy Zsuzsánna egyesület — ugy nemesítő előadásai, mint jótékony munkálkodások által gyönyörűn kezdték meg a téli programot. *Rosenberg Augusta* a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének alelnöke — kinek munkájáról itt nem ma irok először — óriási energiájával jár elől a logikus erőteljes szellemi és humanisztikus munkában. Valóságos heroikus küzdelmet folytat a megrögzött, lelkiismeretlen felfogások és konzervatív szellemben működő »erkölcsi« munkák ellen.

A Szövetségben összpontosított temérdek egyesület temérdek hölgyei közül röviden csak *Gébcze Sarolta* kiváló íróő és *Bogyay Kálmánné* hitrokonunk önfeláldozó munkáját említem; ők kifáradhatatlanok ugy a népies felolvasások tartásában, mint a népkonyhákban, szegény otthonokban és kórházakban való jótékony munkálkodásban.

Kötelességemnek tartom kiemelni a *Feminista Egyesület* impónál munkáját, mely a legnagyobb és legnehezebb kérdések megoldásával foglalkozik és sorozatos előadások alakjában szolgál felvilágosításokkal a művelt társadalom számára. Az ugynevezett »jogokat« nem *magáért a jog birhatásáért* akarja kiküzdeni, hanem hogy a kivivandó jogokkal jobban és gyökeresebben teljesítse az emberbaráti kötelességeket. Ez egyesület jóvoltából a legnagyobb külföldi nő szónokokat hallhatjuk időnként, mint nem régen az amerikai *Mrs. Chapman Catt* és a hollandi *dr. Jacobs*, kik ugy szónoki tehetségeikkel mint logikus eszme menetük által még az ellenkező nézetű hallgatókat is meglepték. Az egyesület nagyműveltségű elnöke: *Glücklich Vilma*. Ha megjelenik ügye miatt a »szolid« konzervatív gondolkodású »társaság« antifeminista zsúr hölgyei között, majdnem ő az egyedüli, ki nem szivarozik, nem tud beleszólni a sporthirekbe, vadászkalandokba, mely szórakozásoknak bátran hódolnak a magasabb társadalom »nőies« nő tagjai — de ha azután komolyra válik a diskurzus és a *közjó, közérdek, üdvös reformeszmék, erkölcsjavítások* jönnek szóba, szóval ha *másért*, ha a *felebarát* javáért lesz egy gondolat megpendítve, akkor átveszi szerényen a szót s minden mondatával tanít, felvilágosít, tisztázza a gondolatokat és lelkesít a szociális munkára, mint egy férfi — de mint a szó legnemesebb és legteljesebb értelmében vett férfi! Ez az üdvös és rokonszenves feminizmus a léha és kiállhatatlan zsúrtársasággal szemben.

De természetesen van azután ellenszenves és kiállhatatlan

férfi kalapos és füstölő feminizmus is Budapesten — a szerény dolgos és művelt polgári élettel szemben.

Nagy munkát végeznek még a magyarosítás érdekében azon hölgyek, kik a tulipán jelvénye alatt dolgoznak nemzeti munkát végező egyleteikben, különösen a magyar iparfejlesztés érdekében. Ezek között ismét első sorban említhetjük Rosenberg Augustát, Geőcze Saroltát és Bogyay Kálmánét.

És e különböző egyletek, különböző ügyekkel foglalkozó komoly nőmunkásai mintegy hallgatagon szövetkeztek, hogy felveszik együttesen a küzdelmet és *minden asszony saját egyletének zászlóját és eszméjét véve a közös harcba* megpróbálja annak erejét a közös munkában is értékesíteni. Adja az Isten, hogy a különféle, de egy célért támadt gondolatok oly harmóniába olvadjanak össze, hogy így együttesen is az igazság mutatójává válhassanak!

De ha nem is harmonikus — női munkáról lévén szó — Dávid Ferenc-Egyletünk működését belehozni mai közleményembe, nem tudom megállni, hogy ne jelentsem, miszerint most novemberben kezdí budapesti egyletünk is az előadásokat, különféle vallásu előkelő szellemi munkásokat nyerve meg a közreműködésre. De hiszen azon eszme, melyet első sorban a mi szabadelvű egyletünk hirdet szóval és tettel. *a felekezetek együttes szellemi munkájában való hit, a köteleességteljesítésben való együttes szövetkezés eszméje* a gyökere a mi együttes női munkánkknak is!

Kérjük vidéki hölgyeinket, hogy ők is segítsék ottani munkájukkal a mienket és imádkozzanak néha e nehezen indult és sok akadályokba ütköző közös küzdelem sikeréért!

Nem azért, hogy a *női munkának* legyen sikere és elégtétele, hanem hogy *magyar hazánk* temérdek bajain tudjunk mi is valamivel segíteni!

Perezelné Kozma Flóra.

A sir és a rózsa.

Hugó Viktor.

Kérdé a sir a rózsától :

Mi lesz a harmat, mi rád hull,

Szerelem virága ?

S mond a rózsa : — Én meg kérdlek :

Mivé lesz az a sok lélek,

Ki beléd leszállá ?

Sötét sirom — újra az szól —

Méz, s illat lesz a harmatból

Árnyékos kelyhembe!

Felel a sir : — Ez még semmi!

Én mint angyalt küldök ennyi

Lelket föl a mennybe!

Szabó Károly.

Levél Angliából.

— Angol vasárnap. —

Vasárnap a Channing Houseban a rendestől eltérőleg — mivelhogy később szól a csengő — világosságban ébredünk. Világosság vonul végig az egész napon az emberek szívében is.

A harmonikus harangzúgás már elkezdődött, híva milliókat a lélek otthonába. Imával kezdjük a napot, imára megyünk a templomba. Az utcák oly üresnek tetszenek; a forgalom szünetel, a boltok már reggel zárva vannak, csak csendes alakok keresztezik egymást; kiki megszokott templomába megy.

És látjuk a sok gyermeket, kik itt is elevenek, vidámak s van még bennök egy kis természetes zajongás; — de most ezek is csendesek, e kis lelkek is felemelkedvék Istenhez. Az angolok nagy vallásossága legbensőbb s így legtermészetesebb tulajdonságuk, s ha nem is volna vérükben, akkor is erre a magaslatra emelné őket a nevelés. Itt a vasárnap nem a mulatságok legalkalmasabb ideje, hanem valamennyi Istennek szenteli. Még a játékszomjas gyermekeknek is bibliát adnak kezükbe, persze a naiv észhez átalakítva. S az apró világ ha gondolkodni még nem is, de nemesen érezni már képes s nem vágyik a most pihenő bábukra, fakatonákra.

Különös látvány volt menetközben az, hogy az apák viszik ölükben a bábékat, vagy vezetik sokszor öt, hat gyermeküket, főleg ha a nők otthon vannak elfoglalva, vagy esetleg betegek.

A belvároshoz közeledve már csak kevés téren haladtunk át, s vigyázva kikerültük azt a sarkot, hol naponta hét embert gázolnak el a nagy forgalomban. Végül elértünk a St Pátról nevezett székesegyházhoz. A lépcsőzetről nézve nagyobb volt a fal terjedelme, hogy sem megmérhettük volna. Bent a kupola oly magas, hogy felső része tisztán nem látható. Tele volt hívőkkel. Milyen látvány ennyi ember egy helyen! Hát még mikor mind letérdeltek nem rezzentek-e meg e különös morajtól? De nem, hisz ezek megszokták már; nekik ez oly természetes.

Midőn a sok ezer ember énekelni kezdett nagyobbá lett az óriás templom s a hit. Hitük — úgy látszik — szilárd, megdönthetetlen, nem perczek befolyásolják, de folytonosan tartó, s mégis úgy éreztem, hogy valami még szükséges volna, valami még hiányzik, hogy a mások nagy hite engemet is meghasson. Kerestem e hiány okát a mit csak éreztem, de tudni is akartam. Szemlélődve néztem végig a tenger tömegén. Szemem három szerezsenen akadt meg. Magukra vonták a figyelmet feketeiségükkel — s még azzal is: hogy fekete arcukon azima felséges varázsának hatása alatt könnyek voltak.

Midőn ezt megláttam tisztába jöttem azzal, hogy *ők* voltak legközelebb ahoz, ki az ezrek között *hozzájuk* volt legközelebb; mert az Isten előtt ezek a könnyek voltak a legértékesebbek.

De egy — otthon megszokott — szép látványt nélkülöztem nagyon: szegények itt nem voltak láthatók.

Pákei Márta.

—•••••—

Válasz.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Engedje meg, hogy a Nők Világa 1906. évi 5 számában megjelent „Teendőink“ czimű becses cikkére egy pár sorral az alábbiakban válaszolhassak.

Mi falusi papnék, s úgy hiszem tanítónék is, azon igyekezünk, hogy leány cselédeinket tanítsuk, szoktassuk minél többre, hogy becsületes, erkölcsös leány válják belőlük, mert tagadhatatlanul hozzá járul egy kis önzés is, t. i. hogy első sorban is nekünk van hasznunk belőle. A mi háztartásunkhoz egy, esetleg két nőcseléd szükséges, de már 5—10 leányt teljes lehetetlen betanítani, mert sem a háztartásunk nem akkora, sem fizikai időnk arra nincs, mert ezernyi aprólékos gond, baj között kell hogy éljünk falun. De különben sem kapná meg az ember a székely leányokat arra a célra, hogy tanítsa és a háztartáshoz beszoktassa őket, mert a mai cselédnek való leányok nem azt nézik, hogy ők mit tudnak, hanem, hogy mennyi fizetést kaphatnak. Fizetés nélkül lehet, hogy egy pár óráig eljőne, de már huzamosabb ideig, — csak úgy segíteni, — nem lenne kapható egy is, mert ők azt tartják, majd megtanít a ki megfogad.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Bár milyen jól neveljük és szoktassuk mi falusi asszonyok a leány cselédeket, mihelyt városra kerülnek, a mit mi építettünk lerontják azt a városi asszonyok — tisztelet a kivételeknek.

Mivel? Először is a rendkívüli magas fizetés ígéréssel; másodszor pedig azzal, hogy a cseléd-leány kiszegődi, hogy minden ünnep és vasárnapon kimenője legyen és pedig 2 órától 6-ig. Ezt a „nagysága“ megadja neki. Most kérдем tehát? mit használ a mi fáradozásunk a kik a fent irt időben ha csak lehetett, templomba küldtük leány cselédeinket; míg városban az egész délutánt Isten tudja hol és minő helyeken tölti el.¹

¹ A Tiszt. asszonynak igaza van abban, hogy minket városiakat a cseléd-szerzők s a cselédek kormányoznak. Egyik rontja a másikat. Ha nem ígérünk meg mindent meg más helyre, mert itt senki sem nélkülözheti őket. Mi azt céloztuk, hogy mivel asszonyaink után jőjenek, ha jönnek ide ismert házaktól, mert akkor a fizetés mellett a becsületekre is lenne gond.

Nekünk falusi papnéknak és tanítónéknak egy évi fáradozásért mi a jutalom? második évre már nem tarthatjuk meg, mert a bérét megkétszerezi, azt mondja „városon megadják.“ Mi nem adhatjuk meg, mert a papok és tanítók fizetéséből magas cselédbért megadni nem lehet; különben is tartjuk azt a közmondást „addig huzd a takarót a míg ér.“

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Nézetem szerint itt és csakis itt kell a baj okát keresni. Hiába minden igyekezetünk, fáradozásunk, egy lépést ugyan vihetjük előbbre a „tudásban“ őket, de a fent jelzett eljárással a városi asszonyok valósággal bele viszik a „veszedelembe.“

Kivánatos volna, hogy a cseléd leányokat ne tekintse senki úgy házánál, mint egy szükséges gépezetet, mely ha a kiszabott napi teendőit elvégezte többet rá sem gondolnak, hanem tekintse úgy, mint a családjához tartozó egy tagot, a kinek erkölcsi élete fölött is örködni kötelessége.¹

Osváth Gáborné.

Visszhang.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy most én szerény falusi papné, — városi lány voltam a városnak zajában nőttem fel — s most falusi magányban teljesítem kötelességemet, s épen ezért nagyon jól ismerem a városi és falusi életet, a melyek közötti nagy különbséget ez alkalommal nem kívánom fejtegetni. Felszólalásomnak oka a »Nők Világa« 1906. 5 számában megjelent »Egy szó a női munkáról« cikk tartalma, mint a melyben mi szerény falusi papnék elég keményen meg vádolva vagyunk. Amaz általános nézetet, melyet nevezett cikk bekezdésében felhoz. magam is elítélem, sőt azt állítom, hogy ezek nélkül »igazi anya, igazi feleség és kisasszony« s mindezeket magában foglaló jó papné nem is lehet. Kötelességünk a közérdek iránti érdeklődés, a közjóért való munkásság, de itt megjegyezni kívánom, hogy mindenki úgy szolgál ezeknek a mint arra tehetsége van. Ha cikket írunk az alimizsna osztogatásról, a szegények felruházásáról, de a szegényt elutasítjuk, vagy legalább is nem vesszük észre, valjon megfelelünk-e hivatásunknak? Csak egyszerűen azt mondom s azt hiszem helyesen: a kinek hivatása van az írásra, az írjon, hogy a kinek erre tehetsége vagy ideje nincs az kielégithesse szellemi szükségleteit. Mert nálunk falusi papnéknál szeretem hinni s hitemben nem csalatkozom, a tehetség megvan, de az idő az már nem mindig. Családunk, házunk rendben tartása annyira lefoglalja, időnket,

¹ Ebben tökéletesen egyetértünk. Mi is azt akarjuk s ezt gyakoroljuk.

hogy nagyobb cikkek irtására nem vagyunk képesek, örvendünk, ha napi teendőink elvégzése után marad annyi időnk, hogy bár egy napi lapot, egy szépirodalmi lapot elolvashassunk. Ha pedig felkeressük időközönként egyik másik barátnőnket, hát ez olyan nagy bűn? Hiszen ez az egyedüli szorakozásunk, amit azt hiszem mások és a nevezett cikk nagyrabecsült írónöje is megtesz. a különböző szorakozásra alkalmat nyújtó nagy városi élet mellett is. A mi reánk nézve »hiábavaló szorakozások, pletykázások vagy panaszkodások«-nak van feltüntetve az sem áll, legalább nagy általánosságban nem, mivel mi barátnőink meglátogatása alkalmával is nagyobb részt családi ügyeink háztartásunk megbeszélésével foglalkozunk. Hogy nagyobb irodalmi munkássággal én és papné társaim nem foglalkozunk, nem foglalkozhatunk, azt épen kötelességünk teljesítésében látom mert a siró, a kenyeret kérő gyermek, a háztartás száz meg száz gondjai között a legideálisabb eszmék is elröppennek s szívünk nem vágyakozik a nagy világ zájába, hanem a családi fészek csendes otthonában kíván maradni. Itt kívánjuk kötelességünket mint nő, mint anya, mint papné teljesíteni, s így is tudjuk a közügyet szolgálni, azonban örömmel mondhatom, szent vágyódással olvassuk az irodalommal foglalkozó nő társaink lelkes munkáit és ígéretet teszünk, a mikor s a mennyiben lehetséges mi is munkálkodni fogunk a közügy érdekében. Nagy Béláné.

A nőkhez.

A legnagyobb szomorúsággal és szívfájdalommal tapasztalom, hogy az emberiségnek alig négy százaléka él boldog házasság életet. Mit gondoltok kedves hölgyek, mi lehet ennek az oka?

Én sok családnál megfordultam, előkelő, magas rangu, köztársasági és szegény családoknál, s mindenütt megfigyeltem, úgy az egyik, mint a másik fél életmódját, s úgy találom, hogy a hölgy az, ki a család boldogságát megalapíthatja, avagy semmivé teheti. Ne haragudjatok kedves hölgyek, mert nem akarom ezzel azt mondani, hogy mindig Ti vagytok a hibások, oh nem! Tudom én azt igen jól, hogy nagyon sok férfi van, kiknek életmódjuk megbotránkoztató, de azt is tudom, hogy egy hölgy szeretettel, türelemmel-párosult okossággal megváltoztathatja, szelid báránnyá alakíthatja a legvadabb oroszlánt is.

De mert hiányzik a szeretet szívetekből, hiányzik a türelem, hiányzik a gondosság, a szorgalom. Lám, egy igen lump, kártyás, ki-sapongó életű férfi, egy lump társaságban azzal dicsekedett, hogy az ő felesége a világon a legjobb asszony. Természetesen lump társai kinevelték, mire ez elhívta társait éjnek

idején lakására, hogy bebizonyítsa felesége jóságát. A kapuhoz érve megrázta a csengőt, s az előrohanó cselédre rá kiált: „Hól az asszony?” „Alszik instálom.” „Vacsorát készítsen nekünk” szolt a mámoros férj. Társai várták, hogy mi lesz ebből. Az asszony gyorsan felkelt és hozzá kezdett minden zugolódás nélkül a vacsora készítéséhez. Rövid idő múlva párolgó tállal kezében lépett a kurjongató férfiak elé, mosolygó arccal tette elibök az izletes sültet, kik néma bámulattal szemlélték meg az asszony tappintatos figyelmét. Oly finom vendégszeretettel látta el férje lump társait, kiket mostanig soh' se látott, mintha a legillőbb időben régi kedves ismerői volnának Vacsora után a társaság egyik legjózanabb tagja nem álhatta meg, hogy meg ne kérdezze: „Asszonyom! mi ad önnek olyan csodálatos erőt, hogy ennyi önmegtágadással, ilyen végtelen türelemmel tud elnézni ennyi illetlenséget, s ennek dacára oly finom, oly jó?” „Uram! a szeretet, a vallásosság az; szegény férjem nem tud féktelen természetén felül emelkedni, s mint ilyen elveszett, az örök élet boldogságára nem számíthat, azért tőlem telhetőleg boldoggá, megelégedetté akarom tenni azt a rövid időt, ami neki itt e földön ígérve van.”

A férj végig hallgatta a párbeszédet és nejéhez ment: gyöngéden átölelte, bocsánatot kért, s fogadást tett, hogy többé nem folytatja kicsapongó életmódját, hanem a jó Isten dicsőségére nejéhez méltó életet kezd. E perctől kezdve a legnagyobb egyetértésben éltek és Isten áldása volt munkájukon.

Látjátok kedves hölgyek e nő nem fogyott ki türelméből. Szorgalmasan dolgozott, mindenre kiterjedt figyelme, kedvvel, jóakarattal végezte munkáját, s imádkozott férjéért, hogy megjavuljon. Valahányszor férje haza ment, a legnagyobb szeretettel, édes gyöngédséggel fogadta, s mindent elkövetett, hogy férje jól érezze magát családjá körében. Mennyivel inkább kellene ily gyöngéd figyelemmel elhalmozni egy kevésbé rossz, avagy éppen egy jó férjet. De hányan teszik ezt meg? Ellenkezőleg, dolgozni nem dolgoznak, miért? Nem azért ment férjhez, hogy dolgozzan, hanem hogy az ura eltartsa. Minden nap egy újabb követelése van férjével szemben. Gyöngédnek lenni? azt nem ismeri, hiányzik a szeretet. Napól-napra zsarnokabb módon lép fel, míg a szegény férfi megsokalja és a házon kívül keres fájdalomra enyhülést; haza nem vágyik, hisz otthon csak egyenetlenség, házi per-patvar uralkodik.

Fájdalom ez így van ma a legtöbb családban. Kiséreljétek meg kedves hölgyek a fent említett nő példáját követni, meg látjátok mennyivel ritkább lesz a boldogtalan házaset, s mennyivel ritkább lesz a lump férfi.

M. Májaj Berta.

Különfélék.

— *A vallásos buzgóság szép példája.* Egy székely leány évekkel ezelőtt eltávozott szülőtől Kissolymosból. Keveset tudtak felőle mindaddig, a míg férjhez nem ment, de hogy ő miúdig hű maradt hitéhez nagyon szépen bizonyítja papjához írt levelének néhány sora, melyet jónak látunk közölni. Így ír: „Ezer meg ezer bocsánatot kérek, hogy alkalmatlankodom ezen pár soraimmal, de lelkiismeretem furdal folyton, nincs nyugtom, mivel itt ebben a városban unitárius templom nincs, csak re.ormátus és katolikus. Azt kérdezném igen szépen a tisztelendő úrtól, hogy vétkezem-e avval, hogy én a református templomba járok és már 3-szor uri szent vacsorát is vettem és föl-kérném igen szépen, hogyha nem tetszene megharagudni ezen kérésemért, tessék olyan szíves lenni és egy imakönyvet tessék nekem küldeni, mert én már mindenfelé kerestem és azok református könyvet kaptam, egy énekes zsolnárt kérném szépen utánvéttel feladni, az árát rögtön küldöm és egy pár sort is kérek szépen írni, hogyha vétkezemé vagy nem, mivel más vallású templomba járok, sajnos, de unitáriusok itt nincsenek, ezer bocsánatot kérek, hogy ilyen terhelő kéréseket írok “ — Dehogy haragudott meg a jó lelkipásztor. Ellenkezőleg, azonnal írt a buzgó asszonynak és megnyugtatta, hogy jól teszi, ha ev. ref templomba jár és ott urvacsorát is vesz, mert így is hű maradhat hitéhez és vallásához. A kívánt könyveket is megkapta, sőt még más olvasmányt is. Bár mindenki a ki távol van szülőtől és egyházától ilyen őszinte lenne papjához s ilyen hű vallásához!

— *A kik olvasni szeretnek,* de az Unitárius Közlönyért s a Nők Világáért nem tudnak 2 koronát fizetni, azoknak *küldjük ingyen* a lapokat egész éven át, ha valamelyik egyleti tag ajánlja. Most kaptunk egy példányt ajándékban Ürmössy Miklósné urhölgytől, budapesti elnökünk feleségétől. Perczelné ö nagysága 's most rendelt egy példányt egy beteg nő részére, a ki Budapesten egyik kórházban van.

TARTALOM: Isten országa. (Vers.) Murányi Farkas. — Erzsébet királyné emlékezete. Fekete Sándor. — Megnyugvás. (Vers) M. Májay Berta. — 2000 korona. Raffaj Irma. — Női munkák Budapesten Perczelné Kozma Flóra. — A sir és a rózsa. Hugó Viktor. Szabó Károly. — Levél Angliából. Pákei Márta. — Válasz. Osváth Gáborné. — A nőkhez. M. Májay Berta. — Visszhang. Nagy Béláné.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth L.-utca 10.